

Θ Υ Μ Ι Ο Υ Λ Α

Μιά φορά σ' όλη τή ζωή μου γιόρτασα τήν Πασχαλιά έτσι αληθινά κ' έτσι όμορφα —τόσο αληθινά και τόσο όμορφα πού θάν τή θυμάμαι πάντα εκείνη τήν Πασχαλιά, άν και περάσανε χρόνια και χρόνια από τότε.

"Ημouνα παιδι και είχα πάει στο χωριό, σ' ένα χωριό από δέκα σπιτάκια, όχι περισσότερα, στα ριζά ενός βουνού. Πεντα από πάνω, και κάτω, στα πόδια του, θάλασσα.

Είχα πάει βγαίνοντας ο Φλεβάρης, κ' έμεινε εκεί όχι για να καλογερέσω, μα για να μελετήσω να πάρω το δίπλωμά μου, πού μου τ' άρνηότανε πεισματικά ή 'Αθήνα με τα γλένια της και με τα ξενύχια της.

Οί χωριότες εΐτανε γεωργοί και ρετινιάδες και ο Παπαγιώργης, ο παπās του χωριού, ο μόνος χασομέρης, πού του περίσσευε καιρός να κίνη παρέα μαζί μου, τότε στο πεζούλι της μικρής εκκλησιάς του χωριού, τότε σπiti του απέξω, το δειλινό, όταν εΐτανε καλοκαιριά, ή μέσα στο σπιτάκι του, σιμά στο τζάκι, σά φυ σούσε βορριάδακι, πού το χτυπούσε κατάψυχα το χωριό.

Τότσουζ κιάλιας ο παπās—σάν είχε δικό κρασί, τ' ήθελες να κίνη; Να του το πίνουν οί ξένοι;—Είχε και μιá κόρη όμορφη, τή Θυμιούλα, ίσαμε δεκάξη χρονών κατίξανθο κορίτσι. σερπετό, παιγνιδιάτικο, Θέ μου σώσε με! με δυό λογάλανα μάτια, γιομάτα μαργιολιά.

Χωριατοπούλα, και νάν της άλλαζες τα ρούχα, νάν της συμμόρφωνες λιγάκι τα μαλλιά, νάν της φορούσεσ κάλτσες μεταξωτές και σκαρίνια, θά τήν έπαιρνες γι' 'Αθηνιωτοπούλα.

Της έκανα τα γλυκά μάτια' παιδι της 'Αθήνας, βλέπεις. Πού να τήν ξεχάσω τήν τέχνη μου; Τή γλυκοκοίταξα, της έρρηχνα πού και πού κάτι λογάκια, έτσι σά διαφορούμενα, ελαφροπειραχτικά, τσαχλίνικα.

Τάθελε; Δέν τάθελε; Δέν μπορούσα να καταλάβω. Πότε χαμογελούσε, πότε με άγριοκοίταζε. Τό σπασμένο. Τό θυμάμαι άκόμα και σήμερα και ξεκαρδίζομαι

Μεγαλείτερός της ένα δυό χρόνια και παιδι της 'Αθήνας εγώ, τετραπέρατο, ξεσολισμένο σά τέτοια, έκανα μιá δυό φορές στα σκοτεινά να τήν άρπάξω, νά της δώσω κανένα φιλι κλεφτό, μα πάντα μου ξεγλυστρουσε σά χέλι, ή ρηχνότανε άπάνω μου άγριεμένη, σάν άγριογάτος, να μου βγάλη τα μάτια.

Σιγά-σιγά όμως, να δητε, πού μαλίλωσε. Είχα πάψει να τήν περιάζω κιάλιας. Μόνο πού τή γλυκοκοίταξα και πού της γλυκομιλούσα.

—Θέλεις να με φιλήσης; με ρώτησε μιá μέρα αναπάντεχα.

—Όχι! τής άποκριθήκα σοβαρά.

—Και δέν παίρνεις, τα μούτρα σου! μου εΐπε κ' έσκασε στα γέλια.

"Ήθε κ' ή Πασχαλιά. Οί περισσότεροι από το χωριό είχαν πάει στη χώρα, δυό ώρες δρόμο, να πασχάσουν εκεί. Είχε πάει και ή παπαδιά με τα δυό της τ' άγόρια, μικρότερα άπ' τή Θυμιούλα. Ο Παπαγιώργης έμεινε για να πάη άνήμερα. Τόχε για κακό να μήν άναστήση πρώτα, τα μεσάνυχτα, στην εκκλησιά του.

"Έμεινε λοιπόν ο Παπαγιώργης, έμεινε κ' ή Θυμιούλα να νονέ συντροφιά.

—Έσθ θά πās; με ρώτησε από νορίς ή Θυμιούλα.

—Όχι! Θά κάνω κ' εγώ 'Ανάσταση μαζί σας!

—Και θάρθης αύριο στη χώρα;

—Όχι!

—Γιατί;

—Γιατί θά πās έσθ και σουχω θυμώσει.

—Μωρέ, είσαι ένας...

Κ' έβαλε τα γέλια.

Τή νύχτα άνταμώσαμε στην εκκλησιά οί τρεις μας, κ' ένας γερορετινιάς, κουμπάρος του παπα, πούνωθε κι από ψαλτική.

Νύχτα 'Απριλιάτικη. Χαρά Θεού. 'Αστροφεγγιά. Κι ο άλαφρομάτης σγούραινε τή θάλασσα. Ο παπās με τον κουμπάρο μέσα στην εκκλησιά, κ' έμεις απέξω, στο πεζούλι. Καθόμαστε κοντά κοντά, κολλητά πές, κ' ένιωθα τήν άναπνιά της στο χνουδωτό πρόσωπό μου κ' ή μυρουδιά της με μεθούσε.

"Έκανα να της πιάσω το χέρι. 'Αντιστάθηκε.

—Θές να σε φιλήσω, Θυμιούλα; Θυμάσαι;

Μιά φορά μούπες πός θέλεις....

—Όχι τώρα! Ν' άναστήσουμε πρώτα!

—Και σάν άναστήσουμε;

—Αΐ, τότε πιά....

Και γέλασε, όπως γελούσε πάντα σάν της έλεγα κάτι κ'εΐτανε στα καλά της.

"Έγινε ή 'Ανάσταση, άπόλυσε ή εκκλησιά και πήγαμε ίσα στο σπιτι του παπα. Η Θυμιούλα από νορίς είχε βάλει μιá κόττα κ' έβραζε. Και κόκκινα αυγά μπόλικα. Τό στρώσαμε στο κρασί.

—Χριστός 'Ανέστη!....

—'Αληθώς 'Ανέστη!....

Κι άδειασα, ίσαμε τον πάτο, τών ποτηριών. Είχα κοντραστάρει με τον παπα, πούδς θά πη ήρισσότερο, έτσι, γι' άγάπη του Χριστού.

"Η Θυμιούλα δέν έπινε. Μόνο μās κερνούσε. Δυό τρεις φορές, στα κλεφτά, της θύμησα με γνεψ'ματα το τίξιμό της και μούγγνεψ κι αυτή πός δέν το ξεχάει. Και δός του κρασί.

Θάπια έναν περδουομο, φαίνεται, γιατί χωρίς να ν το γιάσω, τότε και πός, έγεια εκεί πάνω σε μιá κουβέρτα φλοκιστή, πούτανε στρωμένη κατάχαμα, κι άποκοιμήθηκα.

Τό πρωί με ξύπνησε ή Θυμιούλα. Τό κεφάλι μου καζάνι. Τα μηλιγγια μου πηγαίναν να σπάσουν.

—Σήκω, μεσημέριασε, έπναρά!... Σήκω να πάμε στη χώρα.

—Ο παπᾶς πούναι;

—Όξω, στάχοῦρι. Ζέβει τὸ κάρρο...

Τὴν έπιασα ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν έστειρα κοντά μου.

—Έλα, τῆς εἶπα, θὰ μοῦ δώσης τὸ φιλι πού μοῦταξες....

—Τώρα φιλι;... μούπε γελῶντας καὶ τινάχτηκε ἀπὸ κοντά μου μὲ ὄρμη. Τώρα φιλι;... Καὶ τί ἄλλο έκανεσ δλη τὴ νύχτα, θεομπαίχτη, παρὰ νὰ με φιλᾶς; Όχι ἓνα, μόνε χίλια φιλιὰ μοῦἰδωσες;...

Τὴ φίλησα; Ξαίρω κ' ἐγὼ!... Περίσασε τριάντα, σαράντα χρόνια ἀπὸ τότε, γέρασα. ἄσπρίσασε τὰ μαλλιά μου, μὰ ἄκόμα δέν μποροῦ νὰ τὸ ξεδιαλύνω ἂν ἄληθινὰ τὴ φίλησα τὴ Θυμούλα, ἢ ἂν ἔτσι μοῦ τὸ εἶπε ἢ καμωματοῦ, γὰ νὰ με ξεφορτωθῆ.

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΚΝΟΥΤ ΧΑΜΣΟΥΝ ΣΤΗΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΤΟΥ ΖΩΗ

Όσο παράξενος είναι ὁ Knut Hamsun ὡς συγγραφέας, ἄλλο τόσο είναι καὶ ὡς ἄνθρωπος. Θέλει νὰ ζῆ πίσω ἀπ' τὸν κόσμῸ, μοναχός. Συναίνεται τὶς τιμὲς καὶ τὶς δόξες. Αὐτὸ ὅμως είναι φυσικὰ δύσκολο στὴ Νορβηγία γὰ ἓναν τόσο ἔνδοξο καὶ κοσμοξυακουσμένο ἄνδρα. Έπειτα ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά φροντίζει ἢ Τύχη καὶ ὁ ἴδιος... πῶς νὰ στρέφονται πάντα τὰ βλέμματα τοῦ πλήθους πού χάσκει περίεργα πάνω του.

Ένα παράδειγμα: Όλες σχεδὸν τὶς μοντέρνες ιδέες βρᾶζει καὶ βλαστημᾶ στὰ βιβλία του. Ένδειξεις τοῦ πολιτισμοῦ κουρελιάζονται. Τὸ αὐτοκίνητο ἱεροσουλία! Μὰ ἢ κακὰ τύχη τῶφερε ἢ ἴδια του γυναῖκα νάχη μὴ πολυτελέστατη λιμουζίνα καὶ νάσαι ἢ ἴδια σοφέρι. Καὶ ὁ Σατανᾶς πού βάζει πάντα τὸ χέρι του ἀποτελίωσε τὸ παιγνίδι. Σὲ μὴ ἐκδρομῆ, ὀδηγός ἢ κ. Χάμσουν μὲ τὸν ὕβριστὴ τοῦ αὐτοκινήτου—ἱεροσουλίας κ. Knut Hamsun ἀναπαντικὰ πίσω καθισμένος. Μὴ ἀπροσεξία, ἓνα τριχὶ καὶ τὸ αὐτοκίνητο σφηνώνεται σ' ἓναν τοῖχο. Φασαρία, σούσουρο, ἐφημερίδες, ἐπίσημες ἐπισκέψεις, εὐχές, τηλεγραφήματα γὰ τὴν ἀνέλπιστη σωτηρία ἀπ' τὸ δυστύχημα. Τούμπανο πῶς ὁ ἴδιος Κνουτ Χάμσουν ταξι-

δεύει μὲ τ' αὐτοκίνητό του, μὲ τ' αὐτοκίνητο τὸ ἱερόσυλο.

Ό ποιητὴς στὰ ταξίδια του παίρνει ψεύτικο ὄνομα. Μὰ μολοντοῦτο ξαίρει πολὺ καλὰ πῶς στὴν Σκανδιναβία τοῦλίχιστο τὸ πρόσωπό του εἶναι τόσο γνωστό, ὅπως τοῦ Χίντεμπουργκ στὴ Γερμανία ἢ τοῦ Έντισον στὴν Ἀμερικῆ. Παίρνει τῶνομα γεωπόνος Χάνσεν ἢ δόκτωρ Χάνσεν. (Στὴν Σκανδιναβία κάθε τρίτος λέγεται Χάνσεν, ὅπως στὴ Γερμανία Μύλλερ, στὴν Ἀγγλία Σμιθ, στὴν Ἑλλάδα Ἰωαννίδης).

Ό φημισμένος ποιητὴς ὅμως ὡς ἡθοποιός εἶναι νοῦλα. Ἀπ' τὸν πρῶτο σταθμὸ κιόλας οἱ δημοσιογράφοι ἔχουν τὸ γεωπῶνο Χάνσεν στὰ φύλλα τους. Μερικοὶ μάλιστα τηλεφωνοῦν τὰ ἱντερβιού τους.

Πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἀνέλαβε ὁ αἰώνια νέος ποιητὴς ἓνα ταξιδάκι στὴν Κοπεγχάγη. (Στὴν Ἑδρώπη ταξιδεύουν γὰ ξεκούραση στὴ Παρίσι, στὴν Σκανδιναβία ταξιδεύουμε στὴν Κοπεγχάγη. Ἀνάπαψη! Ἡ κακὰ γλῶσσα τοῦ Almar δέν ἀφήνει τίποτε ἀσχολίαστο!). Τὸ Tourist-Hotellet πού διέμενε ὁ κ. Χάνσεν πολιορκήθηκε ὡς εὐνόητο ἀπὸ ἐπίσημους, βουλευτὲς καὶ τὰ ῥέστα. Ό δύστηνος ὁ ξενοδόχος τάχασε. Δέν ἤξαιρε πού νὰ πρωτοτρέξῃ. Ό γεωπῶνος Χάνσεν τῶσκασε ἀπὸ μὴ πίσω πόρτα. Sensation! Μόλα ταῦτα ἓνας διαβόλεμένος ρεπόρτερ τοῦ πήρε ἓνα νόστιμο ἱντερβιού. Ό Χάμσουν ἔν τῷ μεταξὺ ἔφτασε στὴ σπηλιὰ του, στὴ νότια Νορβηγία. Λυσσασμένος ἀπὸ θυμὸ διαίβασε τὸ ἱντερβιού. Εἶτανε σχεδιασμένο, ψεύτικο! Ό ποιητὴς διαμαρτυρήθηκε στὴν ἐφημερίδα. Έτσι τὸ φύλλο πέτυχε ὅτι ἐπιθυμοῦσε. Ένα αὐτόγραφο τοῦ Hamsun.

Στὶς περιοδικές του στὶς διάφορες πόλεις κάνει μεγάλα γλέντια. Μεγάλα μεθῆσια ὅπως στὰ νάτα του, πού κανένας γλεντιζὲς δέν τὸν φτάνει. Μὰ τότε πού θάβρισκαν οἱ ἐπιμελεῖς βιογράφοι του τὸ «μυστικοπαθές», τὸ «ἐρημικό», τὸ «ἀποσυρμένο» σὰν δέν τοῖς βοηθοῦσε ὁ ἴδιος; Σὲ μὴ ἀπόκεντρη γωνιὰ τοῦ ὑποστατικού του χτίζει μὴ πρωτόγονη καλύβα. Έκεῖ ἀποσύρεται, ἐκεῖ γράφει. Έπιπλά, ξυλένιο τραπέζι, καρέκλα ἓνα κοῦτσουρο. Ένας σωρὸς ξύλα γὰ τὸ τᾶκι του. Έτσι ζεῖ αὐτὸς ὁ παράξενος Knut Hamsun, ὁ ἑκατομμυριοῦχος. Ἀποσυρμένος, κανένα νὰ μὴ δῆ. Μόλα ταῦτα ἐπιτρέπει σ' ἓνα φωτογράφο νὰ πάρῃ ντυζίνες φωτογραφίες πού δημοσιεύονται σὲ ντυζίνες φύλλα ἐσωτερικοῦ καὶ ἔξωτερικοῦ μὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες. Regie! Σχῆμα παράδοξο!

Πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ στὰ γενέθλιά του, 70 χρόνια, σκοτώθηκαν οἱ Νορβηγοὶ συνάδερφοί του νὰ χαρίσουν ἓνα δῶρο «στὸν πρῶτο μεταξὺ τους». Ένα τεράστιο ἀσημένιο χρονηρὴρι μὲ τὴν ἐπιγραφή: «Στὸ μαέστρο! Ό Νορβηγικὸς Σύνδεσμος τῶν Συγγραφέων» τοῦ ἐπεδόθηκε. Ό Knut Hamsun ἔστειλε τὸ δοχεῖο πίσω. Διατείνεται τάχα—μύλα του τὰ 20 βιβλία—πῶς δέν είναι συγγραφέας. «Τὸ γράψι-

Σημ. Ἀπὸ δημοσιέματα μὲ τὸν τίτλο «Ό θεῖος Knut Hamsun» τοῦ ἀνεπιού του Almar Bjoernejell. Ό Ἄλμαρ είναι δημοσιογράφος καὶ ἄνθρωπος τοῦ φίλμ. Δίνει χαριτωμένες γραμμὲς ἀπ' τὴν ἰδιαίτερη ζωὴ τοῦ ποιητῆ, πού ναι μὲν δέν είναι γεμάτες σεβασμὸ γὰ τὸν μεγάλο θεῖο, μὰ καὶ πού δέν τοῦ ἀγγίζουν τὴ σοβαρότητα.